

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Голова Вченої ради

20 червня 2019 р. протокол № 13

Положення

**ПРО ФОРМУВАННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019

Дата введення 21 червня 2019 р.

Редакція № 2

Харків
2019

<p>Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»</p>	<p>Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни</p>	<p>СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 2 Всього сторінок 19</p>
---	--	--

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни (далі – Положення) розроблено відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу», затвердженого Вченою радою Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (далі – Університет).

1.2 Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом Університету, у якому викладаються конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначаються форми й засоби поточного й підсумкового контролю.

1.3 Робочу програму навчальної дисципліни розробляє кафедра для кожної навчальної дисципліни на основі стандартів вищої освіти щодо підготовки фахівців відповідно до освітньої програми й робочого навчального плану на поточний навчальний рік:

- для бакалаврів – за спеціальностями;
- для магістрів – за спеціальностями (спеціалізаціями).

1.4 Робоча програма навчальної дисципліни має забезпечувати:

1) відповідність:

- змісту стандартів вищої освіти через безпосередній зв'язок змісту дисципліни з метою формування компетенцій фахівця (знань, умінь і навичок);
- ліцензійним та акредитаційним умовам і вимогам;
- «Стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ухвалено на Міністерській конференції у Єревані 14-15 травня 2015 року);

2) можливість використання дисциплінарних компетенцій як інформаційної бази для формування засобів діагностики;

3) однозначність критеріїв оцінювання навчальних досягнень.

1.5 Робоча програма навчальної дисципліни за змістом є документом, у якому визначаються:

- обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог стандартів вищої освіти майбутнього фахівця;
- алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, що виключає дублювання навчального матеріалу при вивченні спільних для різних курсів проблем;
- необхідне методичне забезпечення;
- складові й механізм оцінювання знань студентів (засоби діагностики).

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 3 Всього сторінок 19
--	---	--

1.6 Для різних форм навчання (денна, заочна, екстернатна, дистанційна, дуальна) розробляються окремі робочі програми навчальної дисципліни з виокремленням аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи, форм контролю тощо.

1.7 Робоча програма навчальної дисципліни як внутрішній нормативний документ визначає навчально-методичні засади діяльності кафедри; на її основі розробляються посібники (методичні комплекси) для самостійного вивчення дисципліни, інші матеріали методичного характеру, що допомагають успішно опанувати матеріал програми.

1.8 Робоча програма навчальної дисципліни формується щорічно до початку нового навчального року і містить системи контролю й оцінювання знань, плани лабораторних (практичних, семінарських) занять, тематики курсових проектів, робіт, рефератів тощо.

1.9 Робочі програми навчальних дисциплін зберігають на кафедрі та після закінчення терміну дії навчального плану здають до архіву Університету для постійного зберігання.

1.10 Робоча програма навчальної дисципліни розробляється за такими етапами.

1.10.1 Перший етап: установлення призначення навчальної дисципліни у підготовці фахівця й мети її вивчення.

Для цього аналізується стандарт вищої освіти спеціальності й визначаються ті його вимоги, які може бути забезпечено при вивченні цієї дисципліни. Мету вивчення дисципліни необхідно подати у вигляді системи здатностей і типових завдань діяльності.

Завдання навчальної дисципліни зумовлюється об'єктом вивчення і його значенням для професійної діяльності фахівця. Завдання вивчення дисципліни має бути подано у вигляді системи знань і умінь із зазначенням певного рівня їх сформованості відповідно до стандартів вищої освіти.

1.10.2 Другий етап: визначення складу й структури навчальної дисципліни.

Головним елементом при визначенні структури дисципліни є об'єкт вивчення, його відношення до професійної діяльності фахівця, а також міждисциплінарні зв'язки.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 4 Всього сторінок 19
--	---	--

Навчальна дисципліна структурується за розділами й темами на основі виокремлення інформації, необхідної й достатньої для всебічної характеристики об'єктів вивчення предмета з огляду на професійну діяльність.

1.10.3 Третій етап: визначення вимог до знань і вмінь, які необхідно сформулювати таким чином, щоб після закінчення вивчення теми можна було перевірити рівень засвоєння студентами відповідних знань та оволодіння необхідними вміннями.

Визначення вимог до знань і вмінь з кожної теми сприяє реалізації контрольної функції при визначенні рівня оволодіння відповідними компетентностями і є основою для наступного планування змісту практичних і семінарських занять, лабораторних робіт, семестрових індивідуальних завдань та самостійної роботи студента.

1.10.4 Четвертий етап: планування практичних (семінарських) занять і лабораторних робіт.

При визначенні певних видів цих занять необхідно враховувати зазначений у стандарті вищої освіти рівень сформованості необхідних вмінь, а також особливості кожного виду навчальних занять, наведених у Положенні «Про організацію освітнього процесу».

1.10.5 П'ятий етап: визначення обсягу й змісту самостійної роботи студентів, у тому числі семестрових індивідуальних завдань.

1.10.6 Шостий етап: визначення контрольних заходів, їх розподіл за темами.

Необхідно сформулювати цілі й завдання цих заходів, розробити контрольні завдання для перевірки рівня засвоєння студентами відповідних знань та оволодіння вміннями, передбаченими освітньою програмою.

1.10.7 Заключний етап: на основі дидактичних принципів і набутого досвіду необхідно дати рекомендації щодо раціонального розподілу навчального часу за темами, певними видами аудиторних занять і самостійної роботи.

2 СТРУКТУРА І ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Структура робочої програми навчальної дисципліни

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 5 Всього сторінок 19
--	---	--

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких структурних елементів:

- титульний аркуш;
- опис навчальної дисципліни;
- мета й завдання навчальної дисципліни;
- програма навчальної дисципліни;
- структура навчальної дисципліни;
- теми семінарських занять;
- теми практичних занять;
- теми лабораторних занять;
- самостійна робота;
- індивідуальне завдання;
- методи навчання;
- методи контролю;
- розподіл балів, що отримують студенти;
- методичне забезпечення;
- рекомендована література;
- інформаційні ресурси.

2.2 Зміст структурних елементів робочої програми навчальної дисципліни

2.2.1 Титульний аркуш робочої програми навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в додатку А.

2.2.2 Опис навчальної дисципліни містить такі характеристики дисципліни: кількість кредитів, модулів, змістовних модулів, загальна кількість годин для вивчення дисципліни, кількість тижневих годин для денної форми навчання (аудиторних і самостійної роботи студента) і кількість годин на лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття й самостійну роботу студента.

Характеристику навчальної дисципліни наводять у вигляді таблиці 1.

Розроблено: Романов М. С. Момот С. Л.	Перевірено: Воробйов Ю. А.	Видав: ХАІ	Дійсне з: 21.06.2019
---	-------------------------------	---------------	-------------------------

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 6 Всього сторінок 19
--	---	--

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (<i>денна або заочна форма навчання</i>)
Кількість кредитів –	Галузь знань _____ (шифр і найменування)	Цикл <i>загальної або професійної</i> підготовки (<i>вказати, який цикл</i>) (за вибором) – <i>вказати, якщо навчальна дисципліна є такою</i>
Кількість модулів –	Спеціальність _____ (код і найменування)	Навчальний рік
Кількість змістовних модулів –		20___/20___
Індивідуальне завдання _____ (назва)	Освітня програма _____ (найменування)	Семестр ___-й
Загальна кількість годин – <i>кількість годин аудиторних занять* / загальна кількість годин</i>	Рівень вищої освіти: <i>перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий)</i>	Лекції* ___ годин
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <i>кількість годин</i> самостійної роботи студента – <i>кількість годин</i>		Практичні, семінарські* ___ годин
		Лабораторні* ___ годин
		Самостійна робота ___ годин
		Вид контролю модульний контроль, іспит (залік)

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: *кількість годин аудиторних занять/кількість годин самостійної роботи.*

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 7 Всього сторінок 19
--	---	--

2.2.3 Мета й завдання навчальної дисципліни

У цьому розділі формулюють мету й завдання дисципліни відповідно до її змісту; чітко визначають, що повинен знати й вміти студент після опанування дисципліни, і вказують її місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців. Інформацію слід наводити в такому вигляді:

Мета ...

Завдання ...

Результати навчання: ...

Міждисциплінарні зв'язки: ...

2.2.4 Програма навчальної дисципліни

У цьому розділі наводять перелік змістовних модулів і тем, що входять до них.

Тематика лекцій подається зі стислою анотацією (переліком питань, що розглядаються в темі лекції). Інформацію слід наводити в такому вигляді:

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. *(Назва модуля)*

Тема 1. *(Назва теми, стисла анотація)*

Тема 2. *(Назва теми, стисла анотація)*

.....

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. *(Назва модуля)*

Тема 1. *(Назва теми, стисла анотація)*

Тема 2. *(Назва теми, стисла анотація)*

.....

Модульний контроль

Модуль 2.

.....

2.2.5 Структура навчальної дисципліни

Особливістю розроблення робочої програми навчальної дисципліни при використанні кредитно-модульної системи навчання є структурування дисципліни за модульним принципом, за яким передбачається розподіл навчального матеріалу на частини теоретичного й практичного матеріалу, що є завершеними логічно. При структуруванні навчального матеріалу слід уникати його дублювання в різних темах і порушень логічної цілісності подання матеріалу дисципліни.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 8 Всього сторінок 19
--	---	--

За результатами структурування навчального матеріалу розробляють структуру навчальної дисципліни. Якщо дисципліна вивчається протягом більше одного семестру, то структурування виконують для кожного семестру окремо з обов'язковим підсумком навчального навантаження з усіх запланованих видів робіт по семестрах і з дисципліни в цілому.

Структуру навчальної дисципліни наводять у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2 – Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. (Назва модуля)					
Тема 1. (Назва теми)					
Тема 2. (Назва теми)					
Модульний контроль					
Разом за змістовним модулем 1					
Змістовний модуль 2. (Назва модуля)					
Тема 1. (Назва теми)					
Тема 2. (Назва теми)					
Модульний контроль					
Разом за змістовним модулем 2					
Усього годин					
Модуль 2					
Індивідуальне завдання		-	-	-	
Контрольний захід					
Усього годин					

2.2.6 Тематику всіх видів практичної роботи подають у вигляді таблиці, у якій зазначають тему семінарських (таблиця 3), практичних (таблиця 4) і лабораторних (таблиця 5) занять, кількість аудиторних годин на опрацювання кожної теми.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 9 Всього сторінок 19
--	---	--

Таблиця 3 – Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

Таблиця 4 – Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

Таблиця 5 – Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

2.2.7 Самостійна робота студентів

Час для самостійної роботи студента (СРС) регламентується робочим навчальним планом і має становити не менше 50 % і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Зміст СРС з конкретної дисципліни може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- переклад іноземних текстів установлених обсягів;
- виконання індивідуальних завдань, передбачених програмою практичної підготовки, у тому числі курсового проектування, тощо;

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 10 Всього сторінок 19
--	---	---

- підготовка до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової державної атестації;
- інші види діяльності, що ініціює Університет, факультет і кафедра.

При складанні плану самостійної роботи студента необхідно виходити із загального обсягу годин для самостійної роботи з дисципліни, видів самостійної роботи, які плануються для виконання студентом, загального тижневого бюджету часу студента, фізіологічно обґрунтованих норм навчального навантаження тощо. Назви тем і питання для самостійного вивчення, а також кількість годин для самостійної роботи наводять у вигляді таблиці 6.

Таблиця 6 – Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

У методичних матеріалах для самостійної роботи студента має бути передбачено можливість проведення самоконтролю з боку здобувача (наявність засобів самоконтролю: тести, пакет контрольних завдань тощо).

Для самостійної роботи студента також рекомендується відповідна наукова й фахова монографічна й періодична література. Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, контролює якість її виконання, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного здобувача.

Самостійну роботу окремо не оцінюють, але перевіряють її результати під час діагностування знань з навчальної дисципліни.

2.2.8 Індивідуальна робота студентів під керівництвом викладача виконується, якщо її передбачено в навчальному плані спеціальності (спеціалізації) і робочій програмі навчальної дисципліни. Індивідуальні завдання виконуються самостійно, вони не входять до тижневого аудиторного навантаження студента. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється й затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 11 Всього сторінок 19
--	---	---

До індивідуальних завдань належать: написання рефератів, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових проектів (робіт) відповідно до робочого навчального плану.

Індивідуальні завдання видають студентам у терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які студенти одержують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє найповнішій реалізації творчих можливостей студентів.

2.2.9 Методи навчання

Виокремлюють такі методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (лабораторні та практичні роботи).

2.2.10 Методи контролю й розподіл балів, що отримують студенти

2.2.10.1 Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є перевірка рівня підготовки студента до виконання окремих видів роботи. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою.

2.2.10.2 Підсумковий контроль проводять з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль складається із семестрового контролю й державної атестації студента.

2.2.10.3 Семестровий контроль проводять за однією з таких форм: семестровий іспит, диференційований залік або залік з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного у робочій програмі навчальної дисципліни, і в терміни відповідно до графіку освітнього процесу.

Форма проведення іспиту може бути різною – письмовою, усною, тестовою, письмово-усною (комбінованою) тощо, її затверджують на кафедрі й відображають у робочій програмі навчальної дисципліни.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 12 Всього сторінок 19
--	---	---

2.2.10.4 Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і складатися з контролю теоретичної і практичної підготовки. Оцінки виставляються за 100-бальною шкалою.

2.2.10.5 Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквиумів (це можуть бути контрольні роботи або інші види контролю). Модульний контроль можна проводити за матеріалами декількох змістовних модулів.

Приклад розподілу балів, які отримують студенти, наведено в таблиці 7.

Таблиця 7 – Розподіл балів, які отримують студенти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	3...5	4	12...20
Модульний контроль	10...15	1	10...15
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	3...5	4	12...20
Модульний контроль	10...15	1	10...15
Виконання і захист РГР (РР, РК)	16...20	1	16...20
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту/заліку. Під час складання семестрового іспиту/заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 13 Всього сторінок 19
--	---	---

Приклад розподілу балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи (проекту), наведено в таблиці 8.

Таблиця 8 – Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи (проекту)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до _____	до _____	до _____	100

2.2.10.6 При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовують таблицю відповідності оцінювання знань студентів за різними системами (наведено в таблиці 9).

Таблиця 9 – Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Особливості проведення семестрового підсумкового контролю відображають у робочій програмі навчальної дисципліни й доводять до відома студентів групи на першому занятті з дисципліни.

2.2.11 Методичне забезпечення

Визначають підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення практичних занять, лабораторних робіт, самостійної підготовки тощо, які видано в Університеті.

2.2.12 Рекомендована література

Визначають літературні джерела, які пропонуються для вивчення дисципліни, і подають у двох блоках як основну (базову) і додаткову (допоміжну) літературу.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 14 Всього сторінок 19
--	---	---

До основної (базової) літератури зазвичай включають сучасні нормативні документи, базові вітчизняні, найкращі зарубіжні підручники й навчальні посібники, які було видано за останні 5-10 років, з урахуванням їх наявності в бібліотеці Університету або на відповідних сайтах.

До списку додаткової (допоміжної) літератури включають різні сучасні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, методичні рекомендації тощо.

2.2.13 Інформаційні ресурси мають містити джерела з інтернету, нормативну базу тощо.

3 ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, УХВАЛЕННЯ Й ЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Робочу програму навчальної дисципліни розробляють на основі вимог освітньої програми й робочого навчального плану на поточний навчальний рік.

3.2 Робочу програму навчальної дисципліни розробляють в одному примірнику.

3.3 Робочу програму навчальної дисципліни розробляє провідний викладач або група викладачів різних кафедр (у разі викладання навчальної дисципліни на декількох кафедрах) до початку поточного навчального року.

3.4 Робочу програму навчальної дисципліни розглядають на засіданні кафедри (засіданні науково-методичної комісії Університету з відповідної галузі знань), яка забезпечує викладання відповідної навчальної дисципліни; підписує розробник (розробники) програми, завідувач кафедри. Робочу програму навчальної дисципліни затверджує керівник проектної групи спеціальності або голова науково-методичної комісії Університету з відповідної галузі знань якщо дисципліна відноситься до загального блоку підготовки фахівця.

3.5 Термін дії робочої програми навчальної дисципліни становить повний термін викладання цієї навчальної дисципліни для здобувачів конкретного навчального року, у якому заплановано її викладання.

3.6 Оригінал робочої програми навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігається на кафедрі, а в електронному вигляді програма надається до навчально-методичного відділу Університету.

3.7 Копії робочої програми навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігаються на випускових кафедрах, на яких викладають цю дисципліну.

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

<p>Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»</p>	<p>Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни</p>	<p>СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 15 Всього сторінок 19</p>
---	--	--

4 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Положення затверджується Вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора Університету.

4.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

4.3 Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету.

ПОГОДЖЕНО

Помічник ректора із забезпечення якості освіти Ю. А. Воробйов

Начальник навчально-методичного відділу М. С. Романов

В. о. начальника навчально-аналітичного відділу О. В. Барздун

Голова НМК 1 М. А. Шевцова

Заст. голови НМК 2 О. В. Головченко

Голова НМК 3 Л. О. Філіпковська

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

<p>Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»</p>	<p>Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни</p>	<p>СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 16 Всього сторінок 19</p>
---	--	---

Додаток А
ФОРМА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра _____ (№ _____)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи/
Голова НМК

_____ (підпис)   _____ (ініціали та прізвище)

«_____» _____ 201__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ/ ВИБІРКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

_____ (назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: _____ (шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: _____ (код і найменування спеціальності)

Освітня програма: _____ (найменування освітньої програми)

Форма навчання: *денна або заочна*

**Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*
*або другий (магістерський), або третій (освітньо-науковий)***

Харків 201_ рік

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

<p>Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»</p>	<p>Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни</p>	<p>СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 17 Всього сторінок 19</p>
---	--	---

Робоча програма _____
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю _____
освітньою програмою _____

« ____ » _____ 201_ р., – ____ с.

Розробник: _____
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри _____
_____ (назва кафедри)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 201_ р.

Завідувач кафедри _____
(науковий ступінь і вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Розроблено:	Перевірено:	Видав:	Дійсне з:
Романов М. С. Момот С. Л.	Воробйов Ю. А.	ХАІ	21.06.2019

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»	Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни	СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 18 Всього сторінок 19
--	---	---

ЛИСТ ОБЛІКУ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

З Положенням ознайомлений:

№ п/п	Прізвище, ініціали	Посада	Дата	Підпис

Розроблено: Романов М. С. Момот С. Л.	Перевірено: Воробйов Ю. А.	Видав: ХАІ	Дійсне з: 21.06.2019
---	-------------------------------	-------------------	-------------------------

<p>Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»</p>	<p>Положення про формування робочої програми навчальної дисципліни</p>	<p>СУЯ ХАІ-НМВ-П/006:2019 Редакція: 2.0 Стор. 19 Всього сторінок 19</p>
---	--	--

ЛИСТ ОБЛІКУ ВНЕСЕННЯ ЗМІН

Номер зміни	Дата введення в дію	Номер пункту, що змінюється	Прізвище, ініціали особи, яка зробила запис

<p>Розроблено: Романов М. С. Момот С. Л.</p>	<p>Перевірено: Воробйов Ю. А.</p>	<p>Видав: ХАІ</p>	<p>Дійсне з: 21.06.2019</p>
--	--	------------------------	----------------------------------